

Szeged hangu- lataért

Olvasói levélként kapta szerkesztőségünk az alábbi írást. Szenvedélyes városszeretet szól sorairból. Szívesen adjuk közre — bár tudjuk, hogy számos kérdésben felel a városfejlesztés jövőhagyott terveivel —, mert szakszerű választ remélünk rá a városi tanács illetékes szakembereitől.

Olvasom az újság nagybetűs címét, ami szerint még az idén megépül a tarjáni második vágány, és így ötpercenként indulnak majd a szerelvények. Már-már örömmel nyugtázni akarom városunk épülésének újabb eredményét, amikor a cikket tovább olvasva, a kisbetűk között találok, hogy a vágány miatt a Nagykörút és a Radnóti Gimnázium között szűkítik az úttestet, és kiemelik a jegenyefákat. Száználvan fokok fordulatot vesz az előbb még közeledő öröm, és dühös fájdalom lesz belőle. Már megint a fák!

Még ki sem hevertem a Tiszaparti sétány gyönyörű fáinak elvesztése miatti csalódásomat, már egy újabb következik? Nahát! Ezt nem engedem! Számár — mondja bennem egy hang —, ki vagy te? Hogyhogy nem engeded?

Van hatalmam, vagy nincs, most nem ez a legfontosabb. Most nem egy teret, utcát ékelek, ottfelejtett törmelékéről; nyitva hagyott árokról van szó; protestálnom kell! Szaladok, megnézem a pusztulásra ítélteteket: még most lehet. Megvan mind a harmincöt. Többségük gyönyörű óriás.

Mire a körülről a Kossuth utcáig tartó utat, sebeimet nyalodva, az utépítés variánsait mérlegelve oda-vissza néhányszor végigjárom, megállapítom, hogy bizony kedvenc fáim csak, mint fák gyönyörűek. A fasor, amit alkotnak, alaposan megtépzott. Jóval korábban valakik, a villamosin építéskor, már kinyitvánították azt a nézetüket, hogy nekik egy fasor bík-makk. A fasor megkímélése vagy megsemmisítése helyett már akkor is csak villamost láttak. És akárhányszor ingáztam is végig tépélődésem színhelyét, a végső kö-

vetkeztetésem mégis csak az lett, hogy a vágánytervezők a villamostól most sem tudták meglátni a szállításra áhító fasort, a gyönyörű fákat. És talán a közeli és a távolabbi jövőt sem. Mert mit is lehet meglátni a terv megvalósítása mögött?

Azt már az újság egy másik számában olvastam, hogy a kétős vágányú tarjáni villamosvonal később a Lenin körúton folytatódik, aminek egyenes következményeként tekintik, hogy a fákat itt is ki kell irtani. Megáll az ész! Azokat a fákat, amelyek éppúgy hozzátartoznak Szegedhez, mint a szalámigyár, a városháza, vagy a dóm, a térrel. Azokat a fákat — s nyugodtan írhatom —, gyönyörű fasorokat, amelyekért százmilliókat adna nem egy világjáró, ha — úgy, ahogy vannak — utcákra varázsolhatnánk. Mint, ahogy az is előfordult, hogy egyik-másik város lakosságának tiltakozása következtében elálltak a tervezők — nemcsak egész fasorok, hanem — olyan néhány fa kivágásától is, amik már városképi jelentőségűek, s amelyek a városépítők tervei szerint útban voltak.

Nem titkolom ezzel az írással az is célom, hogy a városukat szerető szegedieket a fakivágások ellenzőinek táborába szólítsam.

Tudom, sokan fellázkodtak a sétány fáinak kivágása miatt is. Hangsúlyozom: nem a vízvédelmi munkák, hanem a fakivágások miatt. S ha akkor — a makett kirakatba rakásának idején — tudom, hogy a sétány nem néhány fájának — hanem legszébbjeinek és nem kevesebb, mint 121 — kivágásáról van szó: szavazok. Mégpedig arra, hogy azon a vízvédelmi szakaszon ne építsenek úttestet, mert ott erre jóval kevesebb szükség van, mint a fákra. Így keskenyebb lehetne a védelmi szelvény, és a Tiszapart is tisztább, csendesebb, meg-hittebb főutca volna. De sok fát lehetett volna megmenteni!

Azt vettem a tervezők szeméremre, hogy a József Attila sugárút közlekedési vonalának tervezésekor a jövőt kevésbé vették számításba. Nem szeretném, ha ezt méltatlan vádnak, vagy sértésnek tekintenék, s ezért magyarázkodásra kényszerülök. Mindenekelőtt kijelentem, hogy korántsem tekintem magam közlekedési szakembernek. Utakat, vasutakat, hidakat, utcákat nem tervezek, nem építek, „csak” használok. De azt mindennap, és egyre többször. A jó közlekedési „műtárgyak” rendelkezésemre bocsátásával egyre nagyobb örömmel és büszkeséggel, de bosszúsággal is. Nem tekintem természetesnek a jót, mert azért nagyon meg kell dolgozni. Természetellenesnek tekintem viszont a rosszat, vagy a kevésbé jót, és ez ellen tenni akarok. Szeretném például megkímélni városunk nem kevés lakosát attól, hogy szükségtelenül bosszankodjon, felesleges kiadásokat, költségeket legyen kénytelen viselni, a kényszerű építkezések során. Ennek megelőzése érdekében például kétsébe vonom, hogy ez évben a József Attila sa-

garút villamosvonalának tökéletesítése a legfontosabb tennivaló. Sokkal célravezetőbb lenne az építőképesség szétválasztása helyett az erők összpontosítása a már forgalom előtt elég régen lezárt Kossuth Lajos sugárút, Dorozsmai út, Április 4. útja, és a többiek felújításának minél előbbi befejezése. Messzemenően kérdésesnek tartom a tarjáni második vágány mostani megépítésének szükségességét. Az erre szánt 20 millióból — hozzávetőleg — a jelenlegi villamosvágány vonalában húzódó út tökéletes felújítása, és Tarján közúti közlekedését szolgáló legfontosabb utak megépítése végezhető el, az eljövendő évszázad igényének figyelembevételével is. Mert ki tagadná, hogy az algyői, a makó—marosi közúti híd megépítése után, és a gépkocsizás robbanásszerű fejlődésével ezekre az utakra nagyon gyorsan szüksége lesz a Szegeden átutazóknak is, az egyre autósodó tarjániaknak is. S ha már a jegenyefák kivágására szükség van, ez az áldozat az úttest bővítését eredményezze, s ne az úttest szűkítését, a forgalom lassítását! A 20 millió felhasználásával tehát korszerű útvonalak születnének, és még a jelenlegi villamos is megmaradna. Ez a helyzet inkább szolgálna a tarjániak érdekeit, hiszen nekik elsősorban nem egyhelyből induló, és egyfelé közeledő villamosra, hanem különböző helyről, a város több pontja felé tartó autóbuszokra van szükségük.

Még két éve sincs, hogy nem kevés költséggel kiépült a Lenin körút, József Attila sugárút, Tanácsköztársaság úti csomópont. Már kezdjük megszokni, és máris kilátásba van helyezve az újabb átépítése, mert rajta keresztül a Lenin körútra dupla villamosvágány épülne. Ez a terv egyszerűen érthetetlen. Más városokban — például Pécsen — a központokból egyszerűen kikaparnak a villamost, mert — és jól mondják — nem oda való. Zajos, lassú, és útjában áll az egyre nagyobb közúti forgalomnak. Hasonló megfontolások már Szegeden is érvényesültek. S most: — merem remélni, hogy nem szegedi szikrából kipattanva — dupla vágányú villamost terveznek a Lenin körútra. Kérdezem: mennyi időre, és milyen áron? Aligha jóslás, ha kijelentem: nem több, mint egy, legfeljebb két évtizedre, mert ezután éppennygy akadály lesz, mint volt a Tiszahídon. Amit meg fizetünk érte: óriási, megbocsáthatatlanul nagy ár.

A Lenin körúton úgy ahogy jelenleg van, de a villamossínek felszedésével — tehát a fák meg-hagyásával — kétszer-kétszavas, párhuzamos közlekedésre alkalmas közút építhető ki. Akárki lemérheti, akárki meggyőződhet erről. Én is lemértem. A fasorban a fák között pedig — úgy ahogy a Dugonics tértől a rendelőintézet épületéig van — autóparkolók. Ezzel városunk legcélszerűbb, a forgalmat legjobban áteresztő és leghangulatosabb főközlekedési útja maradvan, lebecsülve.

Ha pedig bevezetik a kétvágányú villamost? Jóval több pénzért, kevesebbre használhatjuk. Autóközlekedésre csak egy-egy sáv maradna, és ki kellene vágni a fákat. Hát ezen a terven az én áldásom nem lesz rajta!

Az egyszerű közlekedő is tudja, hogy várost nem egy-két évtizedre, hanem évszázadokra, évezredekre építenek. Nincs annál bosszantóbb, amikor már egyszer elkészített valamit, korszerűtlensége miatt újra kell építeni. És költségesebb sincs annál, hiszen egyszer helyett többször kell fizetni. És alig van annál lehangolóbb, amikor a legszűkebb pártia arculatának erőszakolt elváltatását kell tudomásul venni. Ne változtassuk meg ezért Szeged arculatát sem! Amit építünk, azt a meglevőbe igyekezzünk beilleszteni. Mint ahogy Pécs a maga girbe-gurba utcáival, Sopron ódon műemlékeivel az ami, úgy Szeged is csak körútjaival, sugárútjaival — és ezek már-már történelmi emlékü —, fasoraival az igazi Szeged.

FODOR PÁL

Tóth Rózsa metszete

PARDI ANNA VERSEI

Az utolsó éjszakán

Azon az utolsó éjszakán
sokáig figyelte az alvó másikat.
Az örökre elfáradtak
mérhetnek fel mindent így,
egyetlen több órás pillantással.

S tudta, mire feljön a Nap,
üres szobában zeng egy légy
[a szőnyegen,
a fiú köhint, munkába indul,
[újsgot vesz,
ásit néhányat, s megebédél egykedvűen.

De ő, akin minden teher,
és minden lobogó, sötét indulat,
minden visszája, állati fehérje-érzet,
s minden tündöklő gondolat —
őneki is indulnia kell,
ki tudja, mi felé.

Nyári reggel

Harmattól ütogetett füvek hangjára
táncbaszökök az üvegajtó a kerítéssel.

tűszúrások csigalépcsőjén,
illat felvonóján
fenyő hegyi tornyába feljutva
az időbeosztás örökzöld kilátóján
figyeli a táncot egy árva kis madár,

kislány szalad ki egy percre
megnézi, ottvan-e a virág,
az öreg cseresznye és a süvény
[a helyén,
mesé ha ott van,
márden jól van.

